

sau do nes

u n p

LA BRETXA DIGITAL DE GÈNERE

PROGRAMACIÓ 8 DE MARÇ

El 8 de març commemorem el Dia Internacional de les Dones, una jornada de reflexió i reivindicació dels drets de les dones en totes les esferes de la vida pública i privada. L'Ajuntament de Sant Boi i el teixit associatiu de dones de la ciutat duran a terme diverses activitats durant de tot el mes de

març, adaptades a la situació actual de pandèmia, i que podreu trobar a la programació. Entre elles destaca la campanya **La Meva Referent**, campanya per visibilitzar les dones, anònimes o conegudes, que han estat referents a la nostra vida. Per participar, només cal publicar a les xarxes socials una foto, cita o gesta d'una dona que hagi estat referent per a tu amb el hashtag **#LaMevaReferent**. Podreu recollir la vostra bossa amb la imatge de la campanya als mercats municipals a partir de l'1 de març. Entre altres actes previstos, destaca també la projecció online de la pel·lícula 'Mary Shelley' el divendres 12 de març a les 22h a través de la plataforma Benecé Online dels cinemes Can Castellet. Més informació a www.igualtatsantboi.cat o al díptic de la programació. ■

NOVES MASCULINITATS

La interpel·lació als homes en el camí cap a la igualtat es fa més necessària que mai, i cal començar a definir altres maneres de ser homes que van més enllà de l'esquema tradicional de masculinitat hegemònica, trencant els estereotips de gènere i rols sexistes. La revisió crítica del que vol dir ser home en la nostra societat actual és el primer pas cap a una masculinitat saludable. Quins són els tipus de masculinitats que volem? Quines experiències coneixem? Són algunes de les reflexions que es plantejaran a la formació **'Noves masculinitats'** que organitza el Centre de Recursos i Documentació de les Dones els dies 18 i 25 de març. Més informació i inscripcions a www.igualtatsantboi.cat/cursos/. ■

VIDEOJOC NO SEXISTES

Al mes de desembre, coincidint amb la campanya de Nadal, es va llençar la guia **'Videojocs no sexistes per créixer en igualtat'**, un document que recull consells i recomanacions a l'hora de d'escollir videojocs pels nostres infants i adolescents. La guia pretén sensibilitzar sobre el paper de les dones als videojocs i fomentar aquells que amplien l'espectre de la representació i la inclusió de diversos col·lectius. Tot i que la situació està canviant, la majoria dels videojocs actuals encara

reproduïxen estereotips sexistes, enaltint els valors socialment atribuïts al gènere masculí. La representació femenina als videojocs majoritàriament està cosificada i hipersexualitzada, i les dones que s'hi dediquen a aquesta indústria (gamers, streamers, desenvolupadores de videojocs, etc.) estan infrarepresentades i s'hi troben moltes barreres pel sol fet de ser dones. Quin és el paper de les dones als videojocs i com es pot incorporar la mirada de gènere a aquesta indústria són alguns dels temes que es tractaran al taller en línia **'Les dones als videojocs'**, que tindrà lloc el dia 26 d'abril i que organitza el Centre de Recursos i Documentació de les Dones. Més informació i inscripcions a www.igualtatsantboi.cat/cursos/. ■

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA I LA NENA A LA CIÈNCIA

El passat 11 de febrer es va commemorar el Dia Internacional de les Dones i les Nenes a la ciència, una jornada que té com a objectiu reconèixer el paper crític que juguen les dones i les nenes en la ciència i la tecnologia. Amb motiu d'aquesta celebració, des del Centre de Recursos i Documentació de les Dones es va organitzar el webinar Nenes i Ciència, on es va poder reflexionar sobre la participació de les dones en el camp de la ciència, reconeixent els seus èxits, i sobre la importància de crear referents femenins per aconseguir un món amb igualtat d'oportunitats per a les nostres nenes. Disponible la gravació a Webinar Nenes i Ciència. ■

REOBERTURA DEL FONS DOCUMENTAL DEL CRDD

El passat 4 de febrer es va reobrir el Fons Documental del Centre de Recursos i Documentació de les Dones, després de mesos tancat a causa de les restriccions sanitàries per la Covid-19. El Fons

Documental disposa de més de 1.500 documents en diferents formats (llibres, revistes, DVD, etc.) especialitzats en temes de gènere i diversitat sexual i afectiva. Es troba al mateix CRDD, a l'edifici Can Jordana, i és a l'abast de totes aquelles persones que estiguin interessades a aprofundir en els temes, tinguin curiositat i/o necessitin documentació especialitzada per realitzar estudis o recerques. Aquest fons reuneix també més de cent exemplars de contes infantils i lectures juvenils no sexistes, per tal de promoure la transmissió de rols i identitats lliures d'estereotips de gènere, així com per visibilitzar la diversitat afectiva i sexual a través dels diferents models de família. Més informació a www.igualtatsantboi.cat/fons-documental/. ■

Sumari

02. Notícies breus. Programació 8 de març. Noves masculinitats. Videojocs no sexistes. Dia internacional de la dona i la nena a la ciència. Reobertura del fons documental del CRDD.
03. Són les ocupacions del futur
04. El ciberfeminisme o la necessitat d'una participació activa de les dones en el disseny, producció i aplicació de les TIC per a la vida quotidiana
05. L'exclusió social i les bretxes digital
06. La pandèmia ha accelerat la digitalització i ha deixat al descobert debilitats i reptes
07. La utilització diferent de les tecnologies per part d'homes i dones
08. Maria Rubia, una mediatra intercultural que ha adaptat la seva feina a ajudar en els tràmits digitals per evitar més exclusió social
09. La tecnologia, la gran aliada de les persones grans en temps de pandèmia
10. Glòria López Llebor: la breixa digital deriva de dificultats d'accés a la tecnologia, per motius econòmics o per no disposar de temps
11. 25 de novembre, dia internacional per a l'eliminació de la violència envers les dones

Edita: Ajuntament de Sant Boi.
Consell Municipal de les Dones

Redacció i Assessorament:
Associació de Dones Periodistes
(Marta Corcoy, Maite Maestro)

Maquetació i impressió:
Impremta Pagès (Anglès)

SÓN LES OCUPACIONS DEL FUTUR

Per què els costa tant a les nenes i a les dones triar formacions o carreres tecnològiques i digitals si són les ocupacions del futur? Són les ocupacions més reconegudes, més ben retribuïdes, un 20% més que en altres sectors, i en les que la demanda és més alta -només l'any 2020 hi va haver una demanda de 500.000 llocs de treball sense cobrir a la UE en el sector tecnològic-.

Per què parlem de bretxa digital de gènere?

Quan parlem de bretxa digital ens referim a la desigualtat que hi ha entre persones, empreses o determinades zones geogràfiques pel que fa a l'accés de les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació). Sense aquest accés, una part de la població no té les anomenades "habilitats digitals", tan necessàries avui en dia.

El gènere és una variable determinant a l'hora d'explicar les dificultats de les nenes i les dones en la incorporació al món de les tecnologies i l'ús d'Internet. Les diferències d'accés / ús entre homes i dones, el que anomenem bretxa digital de gènere, també deriva de les desigualtats en l'accés a les formacions i carreres tecnològiques i, per tant, en desigualtats de gènere en els sectors d'ocupació vinculats.

Però no són els únics factors que hi influeixen. Els estereotips als quals s'afronten dones i nenes tenen un impacte directe a l'hora de triar estudis, també les càrregues familiars que suporten, els biaixos al mercat de treball, un sector masculinitzat en el que s'hi acostuma a prendre decisions des d'una visió androcèntrica, la manca de referents...Les dones han estat excloses i invisibilitzades en la ciència, la creació, el disseny i l'ús de la tecnologia.

Els diferents usos que fan homes i dones de les TIC, els estereotips existents sobre professions digitals i tècniques, fan que les dones ens trobem cada vegada més allunyades. Actualment, només un 13% de el personal professional d'aquests sectors són dones.

Segons l'informe Dones en l'Economia Digital a Espanya, només el 3% de les dones titulades en estudis superiors ho són de carreres considerades tecnològiques, i del conjunt de persones titulades en estudis tecnològics, només el 14,6% són dones. La segregació horitzontal en els nivells educatius superiors fa que moltes dones optin per altres branques formatives allunyades de la tecnologia.

El sector tecnològic té un greu problema de captació de talent en general, i de talent femení en particular. El nombre de noies joves en carreres tecnològiques disminueix, amb l'agreujant que les competències i les habilitats professionals del sector no sempre s'ajusten a les necessitats de les empreses.

EL DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC TAMBÉ POT AUGMENTAR LES DESIGUALTATS I LA CONSOLIDACIÓ DELS PREJUDICIS I ESTEREOTIPS

Les ocupacions anomenades digitals no són exclusives de el sector TIC, ja que cada vegada més empreses de diferents sectors demanen perfils digitals com ara programadors/es, especialistes en bases de dades i en xarxes.

Hi ha una evidència clara que la transformació digital genera i generarà molts llocs de treball, millorarà les nostres vides i ens conduirà cap a una economia més sostenible, però el desenvolupament tecnològic també pot augmentar les desigualtats i la consolidació dels prejudicis i estereotips, sinó els corregim i sinó atraïem les dones al sector tecnològic i digital.

I per això, entre altres, cal visibilitzar referents femenins del sector; millorar l'enfocament educatiu i de formació per incloure i fer més atractives les matèries relacionades amb la tecnologia, amb especial èmfasi en la formació professional; impulsar la implantació de pràctiques empresarials més inclusives, i promoure un model laboral que fomenti la coresponsabilitat en la cura de les persones. ■

Sensi Domínguez Recio

Regidora d'Igualtat de Gènere, feminisme i reforma horària, diversitat funcional i ocupació

EL CIBERFEMINISME O LA NECESSITAT D'UNA PARTICIPACIÓ ACTIVA DE LES DONES EN EL DISSENY, PRODUCCIÓ I APLICACIÓ DE LES TIC PER A LA VIDA QUOTIDIANA

El ciberfeminisme és un moviment associat a l'activisme feminista a la xarxa, que pretén generar nous espais de participació i conscienciació. El terme deriva de la fusió dels conceptes 'ciberespai' i 'feminisme' i la seva aparició, el 1991 ens arriba de la mà de la investigadora anglesa Sadie Plant, la qual des de 1995, forma part de l'equip d'investigació de la Cybernetic Culture Research Unit a la Universitat de Warwick. I el 1992, per part del col·lectiu d'artistes i activistes australians VNS Matrix.

La investigadora Plant en el seu principal treball sobre el tema, *Zeros + Uns*, argumenta com les dones han estat històricament unides a la tecnologia i que el zero, el no-res del codi binari, sempre ha estat considerat el '0-tro', el femení.

Per altra banda el col·lectiu VNS Matrix denuncia de manera provocativa els discursos de dominació sexualitzants que controlen Internet.

Durant la dècada de 1990 el ciberfeminisme s'expandeix gràcies a l'auge de les TIC (llavors anomenades 'noves tecnologies'), de l'impuls de la coneguda com a tercera onada feminista, i pel treball de la biòloga i filòsofa americana Donna Haraway i el seu **Manifest Cyborg** publicat el 1987, en el que proposa una nova identitat **cyborg** que superaria la identitat de gènere i que és considerada com l'origen del pensament ciberfeminista.

La preocupació per la persistència dels biaixos de gènere en la conceptualització de les tecnologies digitals

Unes poques investigacions recents, informes i evidències científiques coincideixen en remarcar la necessitat d'incorporar mecanismes per garantir el compliment de principis ètics i de no discriminació durant el procés de disseny i producció de les TIC.

Si tenim en compte que els algoritmes són creats per homes pertanyents a grups socials privilegiats, el més probable és que les seves aplicacions i utilitats representin i afavoreixin les seves necessitats i no les de les dones i encara menys les d'aquelles que no pertanyen a aquests grups privilegiats.

ES FA PALESA LA NECESSITAT D'INCORPORAR LA DIMENSIÓ DE GÈNERE EN TOTS ELS ÀMBITS DE LA CREACIÓ I PRODUCCIÓ DE TECNOLOGIES

No s'han fet massa estudis que contemplin la mirada de gènere, per exemple, en l'evident poca presència de dones en el tractament i anàlisi de dades massives (Big Data) o en la intel·ligència artificial i en analitzar els biaixos presents en els sistemes de reconeixement d'imatge i de veu, com ara els assistents de veu virtuals que incorporen els dispositius tecnològics actuals i aquells presents en les grans empreses tecnològiques i de serveis.

Aquest dèficit investigador posa de manifest la urgent necessitat d'examinar les deficiències de la qualitat de les dades que es prenen com a referència per al disseny de polítiques d'impacte social com pot ser la salut, l'educació, o el consum. I el mateix passa amb la ciberseguretat i l'escassa presència de dones. Si considerem que la ciberseguretat afecta tant a institucions com a persones, la participació femenina pot suposar grans oportunitats per a l'apoderament de les dones, nens i nenes per protegir-se contra atacs de terceres persones a la seva privacitat i als seus moviments per la xarxa.

Es reclama:

- Prendre mesures perquè les aplicacions que adopten rols femenins no persisteixin en situar les dones en papers secundaris i lligats als rols tradicionals de gènere, de cures i de provisió d'ajuda.
- Establir mecanismes d'acció positiva que ajudin a corregir l'escassa presència de dones en la conceptualització de les TIC així com en la governança vinculada amb les innovacions tecnològiques.
- Fomentar que les contribucions de les dones es facin més visibles a la societat en general i a les joves en particular per afavorir referents femenins en l'àmbit digital.
- Promoure més investigació científica amb la perspectiva de gènere incorporada. ■

L'EXCLUSIÓ SOCIAL I LES BRETxes DIGITALS

Entenem per bretxa digital la distància entre aquelles persones que tenen accés a Internet i les que no en tenen. El terme té el seu origen a mitjans dels anys noranta als Estats Units. La digital s'ha convertit en una de les bretxes més problemàtiques pel fet que afecta una gran part de la població. I es veu agreujada per qüestions d'edat, gènere, renda, nivell d'estudis o lloc de residència. A Espanya, segons dades de l'INE de 2019, hi ha un 8,6% de llars que encara no tenen accés a Internet.

LES DIFERÈNCIES ENTRE HOMES I DONES JA NO NOMÉS SÓN PELS USOS O L'ACCÉS A LES TIC, SINÓ PER LES HABILITATS DIGITALS

En el transcurs de la història, s'han anat creant i incorporant grans invents que han facilitat una millora en la nostra qualitat de vida, però no tots ells han arribat per igual a tothom. Els moments de més desigualtat coincideixen en períodes històrics en què la societat ha evolucionat, per exemple quan es va passar d'una societat agrària a una industrial o ara amb l'aparició de la Societat de la Informació.

El desenvolupament de l'era digital actualment genera desigualtat i discriminació social, fomentant la formació de persones incloses i excloses. Aquesta discriminació digital va més enllà del domini de la tecnologia convertint-se en un greu problema d'exclusió social en ple segle XXI i que afecta considerablement les dones.

30 anys, 3 bretxes digitals

Inicialment, als anys 90 la bretxa digital s'origina per la falta d'accés a les noves tecnologies per part d'un alt percentatge de població. Però amb el transcurs del temps, aquesta divisió s'ha anat associant amb l'exclusió social, configurant la fractura digital com un element més d'aquest procés d'exclusió: és el que es coneix com la primera bretxa digital.

Aquesta exclusió social evoluciona i creix. Es passa de la manca d'accés a les tecnologies a les dificultats en el seu ús. És la

coneguda com segona bretxa digital: la que afecta els usos (tant a la seva intensitat com varietat) i està determinada per les capacitats i habilitats de la gent per utilitzar ordinadors i Internet.

I encara no hem superat aquesta segona bretxa quan ja es parla de la tercera, l'última fractura digital que ha aparegut recentment i agreujada per la pandèmia. Aquesta nova fractura se sustenta en el coneixement de les habilitats i capacitats dels internautes a la feina. I al ser més visible en els sectors on es treballa amb les eines TIC, afecta més les dones, ja que són les que més dificultats tenen a l'hora d'accedir a aquests llocs de treball més qualificats i especialitzats. La tercera bretxa digital reflecteix com els sectors TIC i tecnologies d'última generació es troben copades per homes.

Com superar la bretxa digital de gènere?

Per trencar la bretxa digital de gènere s'ha de d'incentivar que tant nens com nenes puguin experimentar des de petits amb les TIC i les ciències i que en els instituts es motivi els estudiants, especialment a les noies, a fer activitats relacionades amb aquests àmbits perquè puguin descobrir si realment és això el que es volen dedicar. Cal motivar a les noies perquè s'interessin per les carreres tècniques, sense que tinguin por del fracàs o que es vegin frenades a realitzar pel menyspreu dels nois, ja que aquesta discriminació només se superarà en el moment en què hi hagi igualtat i quan les carreres universitàries deixin de tenir gènere. Per aquesta raó, des del poder públic s'han de preveure ajudes i programes que facilitin la seva inclusió, ja que l'e-inclusió és un element important per adquirir habilitats digitals i superar les fractures digitals actuals. Aquesta inclusió a més també desenvolupa un paper unificador de manera que acabaria amb l'exclusió social que genera aquestes bretxes digitals.

Per tant és important que nens i nenes puguin fer servir les TIC i que vegin que les tecnologies no tenen gènere. Així, moltes joves decidiran optar per oficis tecnològics que avui dia, els realitzen majoritàriament ells. L'educació en igualtat i respecte és fonamental per acabar amb les discriminacions i exclusions de gènere. ■

LA PANDÈMIA HA ACCELERAT LA DIGITALITZACIÓ I HA DEIXAT AL DESCOBERT DEBILITATS I REPTES

Un dels principals reptes de l'ocupació i de les societats d'avui té a veure amb la digitalització i l'imparable desenvolupament de l'automatització i la intel·ligència artificial, no sempre amb la perspectiva de gènere incorporada, com hem vist en les informacions de les pàgines anteriors. Aquesta transformació social implica que es destruiran llocs de treball, altres es modificaran i se'n crearan de nous. Aquest panorama afectarà de manera diferent a dones i homes, eliminant algunes desigualtats de gènere i d'una altra índole però també generant-ne de noves.

Les dones fan un ús cada vegada més freqüent de les tecnologies digitals, però les bretxes persisteixen, particularment en la qualitat d'accés a Internet i en els seu ús, uns dels indicadors més importants actualment del que es coneix com l'era de la bretxa digital.

LLUITAR CONTRA LA HIPERSEXUALITZACIÓ, LA VIOLÈNCIA MASCLISTA I L'ABSÈNCIA D'INTIMITAT A LES XARXES HA DE SER EL GRAN REPTE EDUCATIU SI VOLEM ERRADICAR LA BRETXA DIGITAL DE GÈNERE

No s'ha d'oblidar que el simple accés als serveis i productes digitals per part de les dones i altres col·lectius desfavorits no signfica la seva inclusió digital.

Des del març de 2020 amb la pandèmia i el confinament s'ha accelerat l'ús de les tecnologies digitals que han adquirit un rol fonamental: han facilitat la comunicació entre persones, han permès continuar amb les gestions quotidianes i han sostingut part de l'activitat econòmica amb l'increment notable del teletreball.

Aquesta digitalització té un efecte directe sobre l'accés a drets humans bàsics com el dret al treball, a una educació de qualitat, a la igualtat d'oportunitats, a l'accés als serveis públics, a un estàndard de vida digna, a la igualtat de gènere o a l'accessibilitat.

Debitats de la digitalització agreujades per la pandèmia

La nova societat generada per l'ús desigual de les tecnologies junt amb el trasbals de la pandèmia i la crisi sanitària, ha tret a la llum pública els punts dèbils. A nivell mundial es presenta un escenari d'incertesa i desconcert. L'evolució tecnològica és imparable i és en aquest marc en què es posa de manifest la importància d'avançar en la democratització digital

per no deixar ningú enrere i saber resoldre les necessitats de la nova situació creada, sobretot tenint en compte sempre la perspectiva de gènere en les investigacions, el tractament de les dades, l'accés tecnològic i la programació informàtica.

I no hem d'oblidar com el masclisme està arrelant en la gent jove a través de les xarxes. La hipersexualització i hiperoerotització dels cossos de les dones, la dominació masculina digital i les ciber violències com el ciberassetjament sexual i/o sexista, en son una bona prova quotidiana.

És en aquest context de pandèmia i d'incertesa que es detecten diverses bretxes digitals:

- diferències i desigualtats d'accés entre les ciutats i els pobles
- l'edat: una de cada dues persones grans no té habilitats digitals
- el gènere, la transmissió de desigualtats socials per raó de sexe
- la desigualtat socioeconòmica entre els diferents sectors poblacionals

Per tant, davant aquesta realitat que presenta exclusió social evident, des d'institucions, empreses i organismes públics així com també d'organitzacions feministes i moviments socials cal promoure un enfocament tecnològic humanista que centri la mirada en les persones i que garanteixi drets i llibertats fonamentals com la privacitat. Que reguli des de les institucions democràtiques les tecnologies emergents (Intel·ligència artificial, 5G) per garantir-ne la utilitat social atenent a criteris ètics, i que incorpori la dimensió digital al conjunt de drets socials de manera transversal, sempre contemplant la inclusió de dones i homes en igualtat, amb l'accent posat en la pedagogia coeducativa i l'alfabetització digital crítica. ■

LA UTILITZACIÓ DIFERENT DE LES TECNOLOGIES PER PART D'HOMES I DONES

Si enfoquem la mirada en veure com homes i dones utilitzen les TIC, diverses investigacions indiquen que es produeixen importants diferències. Les dones tendeixen a usar-les fonamentalment per comunicar-se; és a dir, fer o rebre trucades i xatejar. En canvi ells tendeixen a utilitzar els telèfons intel·ligents per enviar correus electrònics, accedir als serveis de banca electrònica, buscar informació sobre notícies, clima i transport, així com per a activitats d'entreteniment com escoltar música, veure vídeos o descarregar jocs.

A l'any 2018 per primera vegada, la Comissió Europea decideix fer un estudi per analitzar el sector tecnològic exclusivament des de la perspectiva de gènere. Les conclusions de la recerca *Women in the Digital Age* (Les dones en l'era digital) son preocupants: a la Unió Europea hi ha quatre vegades més homes que dones amb estudis relacionats amb les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) i, des de l'any 2011 fins l'actualitat, ha disminuït el nombre de dones que es decanten per cursar una educació superior en TIC.

LES DONES UTILITZEN MÉS LES TECNOLOGIES PER PARLAR PER TELÈFON, WHASTAPP O XATEJAR MENTRE QUE ELS HOMES HO FAN PER OCI, LLEURE O FEINA

L'estudi també assenyala que l'ingrés de més dones en el mercat de treball digital seria molt positiu per a l'economia europea. De fet, podria arribar a suposar un impuls anual del PIB de 16.000 milions d'euros.

Davant aquests reptes, es van dissenyar una sèrie d'accions centrades en tres eixos de treball:

- . fer front als estereotips per raó de sexe
- . promoure les habilitats i l'educació digitals
- . apostar obertament i amb mesures concretes perquè hi hagi més dones empresàries

NOMÉS EL 14,4% DELS HOMES GRANS I EL 10,2% DE LES DONES GRANS UTILITZA INTERNET CADA DIA

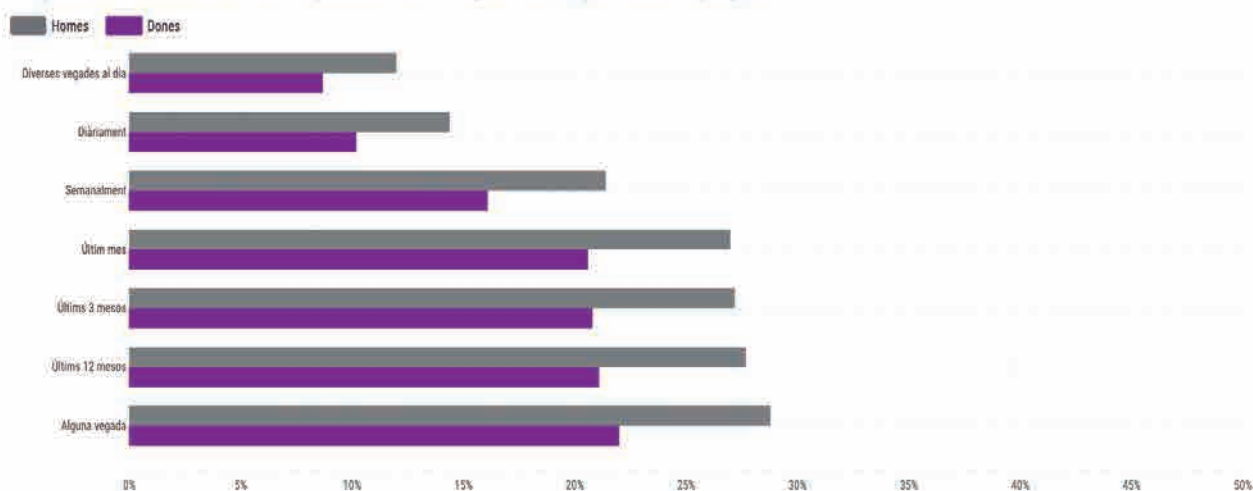
La gent gran i la gran bretxa digital

Entre les persones de més de 55 anys, i sobretot a partir dels 75 anys, es presenten desequilibris a causa que aquestes persones són les que més dificultats tenen per accedir i fer ús d'Internet o directament no disposen d'equipament tecnològic, provocant la seva exclusió social.

Així, segons dades facilitades per l'equip de l'Observatori Quotidiana, només el 14,4% dels homes grans i el 10,2% de les dones grans utilitza Internet cada dia, mentre que en altres franges d'edat, l'Internet ha esdevingut una eina imprescindible pel dia a dia de bona part de la població. Però, a més, cal tenir en compte que la bretxa digital no afecta per igual a homes i dones de més de 75 anys, ja que també existeix una bretxa digital de gènere.

Per tant, amb independència de la freqüència de l'ús d'Internet, els homes fan més ús d'aquesta tecnologia que les dones. Alhora, com menys s'usa Internet, més gran és la bretxa de gènere, arribant a una diferència del 6,8% en el cas dels que l'han utilitzat alguna vegada. ■

Frequència en l'ús d'Internet de les persones de 75 anys o més, segons sexe. Espanya, 2019.

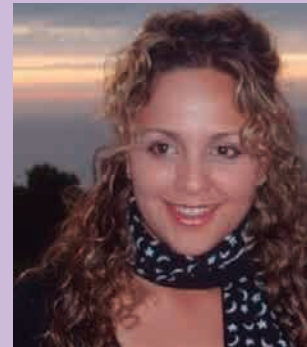

Font: Enquesta sobre equipaments i ús de tecnologies de la informació i la comunicació de les llars, INE.

A Flourish data visualization

MARIA RUBIA, UNA MEDIADORA INTERCULTURAL QUE HA ADAPTAT LA SEVA FEINA A AJUDAR EN ELS TRÀMITS DIGITALS PER EVITAR MÉS EXCLUSIÓ SOCIAL

Maria Rubia, és directora d'Estratègia i Innovació del projecte "Punt d'Informació Dona Emprenedora" al *Instituto Romanó de Servicios sociales y Culturales*. Membre actiu en diferents plataformes i xarxes europees per la promoció i defensa dels drets humans. La seva experiència i trajectòria en defensa dels valors democràtics i contra l'antigitanisme la porten a treballar principalment com a assessora experta en el desenvolupament de metodologies i disseny de projectes d'intervenció socioeducatius en comunitats en risc d'exclusió. Des de la filosofia de potenciar espais d'interacció positiva amb persones d'altres cultures i orígens diversos, des del diàleg intercultural i la perspectiva de gènere.

La pandèmia i el confinament han tret a la llum tots els déficits en formació digital

La seva experiència de treball de medidora la porta a disposar d'informació i opinió suficient sobre l'actual bretxa digital de gènere. Ella opina que és evident que les noves tecnologies i el coneixement de les mateixes són un benefici per a la societat actual, sobretot aquelles que ens faciliten rendibilitzar al màxim la gestió del temps, permetent-nos accedir i resoldre tràmits burocràtics que en massa ocasions es veurien alents al dependre únicament de la nostra possibilitat "presencial" per desplaçar-nos d'un costat a un altre, una presencialitat tan difícil de conciliar amb la vida laboral, familiar, social etc...

NO N'HI HA PROU AMB TENIR UN DISPOSITIU ELECTRÒNIC AMB CONNEXIÓ A INTERNET. S'HA DE SABER UTILITZAR. I AQUESTA DIFICULTAT D'ÚS ESTÀ PRODUINT UNA GRAN DISCRIMINACIÓ

Però es pregunta, en quin moment vam donar per fet que totes les persones tenen els coneixements i capacitats necessàries per a procedir de manera normalitzada enfront de la imposició telemàtica que ens ha tocat viure amb el confinament?

Hi ha aquesta altra realitat, que conviu en els marges dels avenços tecnològics. Des de la seva feina ens confirma l'efecte-cause dels canvis socials i de com aquests influeixen en els diferents grups humans, sobretot en aquells que ja pateixen una major situació de desavantatge a causa de les múltiples discriminacions que els afecten. Entre aquestes diferències hi trobem el ser dona, tenir dificultats econòmiques, un abandonament prematur dels estudis, situació d'infrahabitatges i en alguns casos formar part d'una minoria cultural víctima de segles de discriminació social i institucional, com la dona gitana.

Què passa quan tots "aquests beneficis" i formes de procedir en l'accés als recursos són assumits des de les administracions com la forma natural i única de procedir?

Doncs, segons la Maria, un desastre de conseqüències incalculables. Ho hem pogut constatar amb el confinament. Amb exemples pràctics com la impossibilitat d'aconseguir una cita en línia per presentar i adjuntar documentació en tràmits ja iniciats per obtenir la continuïtat de l'ajuda familiar un cop finalitzada la prestació per desocupació.

Des del mes d'abril de l'any 2020 les seves companyes de feina i ella mateixa es van veure obligades a adaptar el projecte per al qual estaven contractades a la realitat virtual i digital. Va ser llavors quan es van topar de cara amb aquesta nova necessitat urgent de combatre com és la burocràcia d'un sistema telemàtic que novament les "excloïa". El seu propi argot, Scripts, Galetes, Java... els nous requisits imprescindibles per a l'accés a la sol·licitud de documentació oficial (Signatura Digital, Clau Pin, Clau Pin Permanent) ho fan difícil, empenyent novament cap a la deriva en aquest llimbs estratosfèrics del gran sistema virtual telemàtic de proximitat, generant més frustració al no disposar de les garanties de protecció dels teus drets bàsics en un moment mai abans viscut. Aquesta va ser la causa que ens va portar a realitzar l'acompanyament en tots els processos necessaris per a resoldre les gestions telemàtiques que necessitaven i ajudar en evitar la coneguda com bretxa digital. ■

"SEGONS LA UNESCO, FACTORS COM LA ZONA GEOGRÀFICA, ELS RECURSOS ECONÒMICS, EL SEXE, L'EDAT, L'EDUCACIÓ O LA LLENGUA SÓN DETERMINANTS, I ES CONVERTEIXEN EN ASPECTES QUE INFLUEIXEN DIRECTAMENT EN LA BRETXA DIGITAL DE GÈNERE"

LA TECNOLOGIA, LA GRAN ALIADA DE LES PERSONES

GRANS EN TEMPS DE PANDÈMIA

Una jubilada amb TIC. Així es defineix la Candela Ballesteros amb qui hem tingut l'honor de poder conversar i que ens explica la seva experiència amb el dia a dia de fer servir la tecnologia que té al seu abast i que li ha fet la vida més fàcil.

Des del punt de vista d'una dona com jo, ens diu, senzilla i sense més formació que els estudis primaris, la tecnologia era una paraula que em venia gran. Però, mirant enrere, veient el que la meua generació hem viscut i hem aconseguit, podríem dir que, adaptar-nos a la tecnologia, ha estat el nostre últim repte. 'Últim fins ara, que consti'!!!

El primer repte que va afrontar va ser deixar Palència i venir a Catalunya. Sola, amb poc més de vint anys. El viatge que va fer llavors era com si avui algú es planteja anar-se'n a Moscou. Així de llunyà i desconegut era el seu destí. I no va ser una escapada en rebel·lia, sinó que va comptar amb el suport dels pares i va anar acollida per una família respectable per treballar en alguna cosa pel qual havia estat entrenada: les tasques de la llar. Se sent molt orgullosa del que va fer i de com ho va fer, buscant un futur que li permetés afrontar un altre repte: formar una família amb Bautista Salán, el seu xicot d'aleshores, i el marit avui, després de 60 anys de matrimoni.

Després han vingut altres reptes: criar tres filles, veure com s'han fet dones i han tingut les seves pròpies famílies, i ara ja amb nétes i fins i tot una besnéta! fixat quin repte més meravellós!

I en tot aquest temps no va voler saber res de la tecnologia... No li convencien els 'trastos' que s'endollaven (picadores, olles, ganivets) i preferia fer les coses més manualment. Però amb la jubilació es va proposar dedicar el seu temps a formar-se en el que no havia pogut fer de jove, aprofitant tallers i oportunitats que li oferia l'administració. Es va comprar un piano i va aprendre a tocar-lo; com a formadora ha participat en tallers intergeneracionals; també es va apuntar a tallers de poesia i ha publicat un llibre als seus 85 anys...

Desgranant la seva incursió en les tecnologies, ara se n'adona que aquest repte va començar quan les seves nétes es van fer grans, i va veure que el seu futur podia portar-les lluny, com li va passar a ella de jove. I jo no volia ser com els meus pares, ens diu, que vivien pendents que arribés el carter amb notícies meves, sempre explicant coses que ja havien passat. I així va ser quan un Nadal vaig demanar un iPad, per poder fer "facetime" amb elles. No m'ho anava a perdre! Aquest va ser el seu bateig en les TIC. Després ja va venir un PC per poder recollir les poesies que escrivia en els tallers en què participava.. En realitat, però, a ella li agrada més tocar el piano que el teclat de l'ordinador, però hi ha temps per a tot ...

EL CONFINAMENT LI RESULTA MÉS SUPORTABLE FENT SERVIR LES TIC

El telèfon mòbil va venir després. Ara és el seu aliat i la finestra al món. Li permet estar en contacte diari amb les filles, gràcies a l'WhatsApp; veu a moltes persones a través de Facebook, però també li recorda les visites mèdiques o li diu on està el seu marit, quan surt a passejar. Realment, és un gran ajut.

Segons la Candela, el confinament se li fa més suportable gràcies a aquests fireta. I quan pensava que ja tenia la meua vida tecnològicament resolta, arriben els cursos virtuals, ens segueix explicant. Ara, des d'un portàtil, segueixo per MEET les classes i tallers i fem reunions virtuals amb filles i nétes, més còmodament que des del telèfon. És meravellós!

I l'edat no ha estat un obstacle, perquè ens hem proposat fer-ho i, amb més o menys dificultat, ho estem aconseguint. I parlo en plural perquè sempre tinc algú a prop, sigui el meu marit que és el meu assessor d'imatge ("estàs molt maca, ho has fet molt bé") o les meves filles i nétes que em diuen què o com he de tocar alguna cosa perquè funcioni, o dels professionals que, des de l'altre costat de la pantalla, s'asseguren que tot estigui com ha de ser, amb molta paciència. Mai m'hauria imaginat que seria tan usuària, però així ha estat.

Mirant cap enrere, però amb la vista posada en el que tenim per davant, estic orgullosa de formar part de la meua generació d'amics, amigues i familiars, que hem acceptat aquest repte tecnològic, conclou il·lusionada. ■

GLÒRIA LÓPEZ LLEBOT: LA BRETXA DIGITAL DERIVA DE DIFICULTATS D'ACCÉS A LA TECNOLOGIA, PER MOTIUS ECONÒMICS O PER NO DISPOSAR DE TEMPS

Glòria López Llebot, una formadora d'adults en arts plàstiques. Va estudiar Belles Arts i va treballar 11 anys com a professora de Visual i Plàstica a secundària, però la curiositat i algunes oportunitats afortunades la van anar conduint a la formació d'adults sobre arts plàstiques, el disseny web i molt sovint sobre la comunicació *online* per a l'emprenedoria. Més de 20 anys fent classe!

En una conversa amb ella sobre la bretxa digital de les dones i en especial la seva repercussió en temps de pandèmia, de la seva experiència sobre les persones que arriben als cursos de formació per a adults, tant *online* com presencials, la majoria dones, creu que la bretxa digital no és una qüestió de gènere exactament si no més aviat d'accés a la tecnologia per motius econòmics o de disponibilitat del propi temps.

Les dones fan un gran esforç per formar-se, acostumen a ser molts fidels en l'assistència als cursos i més participatives en les dinàmiques de la classe. Només quan el curs té un perfil més tècnic, per exemple quan es treballen qüestions de programació, el percentatge varia i els homes són majoria, per tant menys dones que homes s'identifiquen amb un perfil tècnic. Aquí sí trobem una bretxa digital: ells aposten més per la tècnica.

Disposar del propi temps, una dificultat afegida

Per formar-se cal disposar de temps i això no sempre és possible, en especial per les dones. Per exemple, pensem en una persona que vol aprendre sobre un tema però no pot assistir a un curs de llarga durada. Sortosament avui la formació *online* ofereix la possibilitat d'aprendre sobre multitud de temes, amb la durada, flexibilitat horària i compromís que cada persona pugui assumir. La bretxa, però, sovint és causada per aquesta falta de temps propi, que afecta més les dones per les dificultats de conciliar vida laboral i personal.

En els cursos relacionats amb l'emprenedoria és freqüent trobar el perfil de dona que vol transformar alguna cosa que fa de manera informal, en una font d'ingressos estable. Es busquen la vida per múltiples vies: des de muntar una botiga *online* de les seves creacions artesanals, a fer-se *coach* per ajudar persones que passen per una determinada experiència personal que tenen en comú.

LES DONES COMPARTeixEN MÉS LES SEVES PREFERÈNCIES A LES XARXES

Altres són dones amb molta experiència laboral com a professionals especialitzades treballant per a altres, i volen establir-se pel seu compte o les circumstàncies les aboquen a haver de fer-ho.

Les dones són més empàtiques i fan més aliances que els homes

Les (ja no tan noves) tecnologies faciliten oportunitats per trobar persones amb inquietuds similars i formar comunitats on identificar-se i generar dinàmiques enriquidores. La tecnologia pot ser una eina comuna per a tots els gèneres, un mitjà per a accedir a tots tipus de coneixements i col·laboracions.

Les dones semblen tendir més que el homes a identificar-se, a empatitzar, i inclús a formar aliances que sorgeixen a vegades amb persones que han conegut tant a alguna comunitat *online* com durant un curs de formació.

Portem uns quants anys sentint dir que les dones prefereixen les xarxes socials més hedonistes i visuals com per exemple Instagram. Això provoca que les marques utilitzin aquesta inclinació de les dones per oferir els seus productes.

LA BRETXA SOVINT ÉS CAUSADA PER LA FALTA DE TEMPS PROPI, QUE AFECTA MÉS LES DONES PER LES DIFICULTATS DE CONCILIAR VIDA LABORAL I PERSONAL

El fet que elles siguin més donades a identificar-se i compartir "regala" moltes dades que ajuden als anunciants a crear perfils de consumidores. Elles comparteixen més informació per crear el seu perfil de compradora. I quan la potencial compradora se sent reflectida en el missatge publicitari respon amb una major inclinació a comprar el producte, en canvi amb els homes aquest procés és més complicat.

Avui en dia qualsevol persona amb un mínim nivell adquisitiu pot disposar d'un mòbil i una connexió a Internet. Només amb això i el suficient aprenentatge ja pot tenir presència *online* i explicar el que vulgui. Les dones s'han integrat amb força i gestionen cada vegada més els seus negocis *online*. Només necessiten cal superar la barrera del temps i perdre por a la tècnica. ■

25 DE NOVEMBRE, DIA INTERNACIONAL PER A L'ELIMINACIÓ DE LA VIOLÈNCIA ENVERS LES DONES

Un 25 de novembre marcat per la pandèmia...

Mai abans hi havia hagut una implicació tan extensa i conscient respecte la violència masclista. I és que els mesos de confinament han estat absolutament durs per a les dones i criatures que viuen en situacions de pandèmia, atrapades i obligades a conviure amb el seu maltractador. Hem comprovat que, per a moltes, ser a casa no és sinònim de pau sinó de por i violència. I el desconfinament no ha millorat les seves situacions, augmentant els episodis de violències a causa de la sensació de pèrdua de control per part dels agressors.

Des de l'inici de la pandèmia s'han posat en marxa múltiples campanyes socials i institucionals per posar fre a les violències masclistes i continuar donant suport a les dones víctimes:

▲ Participació de tota la ciutat en la campanya 'Aquí ens rebel·lem contra les violències masclistes' fent visible el rebuig col·lectiu contra aquesta xacra social.

◀ Campanya 'Mou-te contra les violències masclistes', organitzada pel Club d'Atletisme de Sant Boi en col·laboració amb l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

◀ ▲ Lectura del manifest per part de l'alcaldessa Lluïsa Moret, la regidora d'Igualtat i Feminismes Sensi Domínguez i representants d'entitats del Consell Municipal de les Dones.

▲ Campanya 'Les violències masclistes mai s'aturen' de visibilització i prevenció de les violències sexuals.

**AIXÒ
NO
ÉS AMOR**

www.aixonoesamor.cat

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

REACTIVEM
SANT BOI